

Bajor Ágost rézkarca, C3, op. 100 (307), (1938), 85×93

1938-ban készített op. 260-as szövege „20 000 ex libris dr. Lustig István” tükrözi, hogy Lustignak ekkor már több tízezres gyűjteménye volt.

Fokozatosan egyre bővült az általa foglalkoztatott művészek köre. A magyarok közül Buday György és Vadász Endre készítették számára a legtöbb ex librist, rajtuk kívül Bajor Ágost, Révész Kornél, Bordás Ferenc, Haranghy Jenő, Zádor István, Pohárnok Zoltán, Schorr Tibor, Dinnyés Ferenc stb. A külföldiek közül az olasz Enrico Vannuccini, Olmendo Mezzoli, Arnaldo Badodi, a német Adolf Kunst, Ottohans Beier, Hubert Woyty-Wimmer, Toni Hofer, Rose Reinhold és a cseh Antonín Doležal stb. szerepelt a grafikusai közt. Italo Zettitől, Michel Fingestentől neki volt a legtöbb ex librise hazánkban. Mint a művészek széles köre is mutatja, nemzetközi viszonylatban is jelentős gyűjteményt hozott létre, a kor híres gyűjtőivel rendszeres kapcsolata volt. Kollekcijával 1934-től gyakran szerepelt nemzetközi és hazai anyagokat bemutató kiállításokon. Az 1940-es évekre már 350 körüli saját névre szóló lapja, és összesen kb. 30 000 példányszámú gyűjteménye volt, sok rézmetszetű és rézkarc lappal.

Gyűjteménye sorsa halála után szerencsésen alakult: Soó Rezső professzor Lustig özvegyétől egy tételben felvásárolta a megközelítőleg 40 000 lapból álló kollekción, melyhez nagy tömegű csereanyag társult. Soó professzor ebből kb. 8000 lapot mint hiányzókat saját gyűjteményébe osztott be, a többi cserére használta fel. A későbbiekben Soó Rezső gyűjteményének az Iparművészeti Múzeum részére történt átadása után a – jórészt Lustig gyűjteményből származó duplumokból – a keszthelyi Balatoni Múzeum kisgrafikai gyűjteményébe is került. A Lustig-gyűjteményből így két rangos közgyűjtemény is részesült.

Az Országos Széchényi Könyvtár Plakát- és Kisnyomatványtárában található, nevére készült ex librisek, kisgrafikák kedvelt grafikusaitól származnak: Vadász Endre, Drahos István, Buday György, Bordás Ferenc, Menyhárt József, Révész Kornél, Schorr Tibor, Dinnyés Ferenc, Beran Lajos, Haranghy Jenő, Radványi-Román Károly, Sterbenz Károly, Hubert Woyty-Wimmer, Ottohans Beier, Wojciech Jakubowski, Michel Fingesten, Rose Reinhold, Enrico Vannuccini, Olmendo Mezzoli stb. (Exl.L/283–383). Ezekon gyakori motívumok a

könyv, a könyvet őrző kutya, a női akt, a jogász hivatás attribútumai (paragrafus, Iustitia a mérleggel, taláros bíró stb.), a zsidó identitás jelképeként a Dávid-csillag ábrázolása. In memoriam lapot készített Ady Endre, Theodor Herzl nevével. Mátyás király a karddal, országalmával, hollós címerrel mint a jogállamiság megtestesítője jelenik meg (a felirat: Iustitia est regnorum fundamentum /A jog az országok talpköve; Exl.L/322, graf. Drahos).

Alkalmi grafikáin a család a központi téma, de feltűnnek a második világháború okozta borzalmak megjelenítései is, a halál motívuma.

Különleges ex libris típusai: ex libris ethnographicis, ex theatricalis, ex occultis, dunántúli könyveiből, háborús könyveiből, olasz művészeti könyveiből, zenei könyveiből, gyermekkori könyveiből stb.

Felesége, Lustig Istvánné részére készült ex librisek is szerepelnek az OSZK gyűjteményében, Vadász Endre, Bordás Ferenc, A. Kunst alkotásai. Ezekon gyakori a tájrészlet (Exl.L/385–389).

Lustig István azon gyűjtők egyike, aki nemzetközi kiterjedésű ex libris anyagával a külföld felé is képviselte hazánkat, s mindezt a XX. század első felének viszonyai között.

Vasné Tóth Kornélia

HÍREK

MAGDIKÁRA EMLÉKEZVE

Kékesi Lászlóné, született Fésű Mária Magdolna 1923. március 6-án Kálozon (Fejér megye) született Bíró Katalin és Fésű Ferenc kertész első gyermekeként. Szüleinek példája és a családi tradíciók egész életére maradandó hatást gyakoroltak rá. Édesanyja finom érzésű, művelt, verseket író asszony volt. Ő biztosította az otthon melegét, és mindvégig nagy szeretettel és figyelemmel kísérte két leánya, majd öt unokája életét. Édesapja előbb a simontornyai bőrgyáros Fried Pál, majd a Pécsi Borforgalmi Vállalat, végül a helyi Kossuth termelőszövetkezet vincellére-borásza. Csöndes, természetszerető ember volt.

Férjével 1943-ban, a simontornyai rk. templom restaurálása alkalmával ismerkedett meg. A háború, majd a művész hadifogságban töltött éve után 1946-ban házasodtak össze. Frigyükből három gyermek született, László, Bernadett és Attila. Miközben férje műzsája volt, nagy háztartást vezetett, és szeretettel, a világmindenség leghatalmasabb mozgatóerejével nevelte gyermekeit.

A bélyegterveiről, kisgrafikáiról világszerte ismert művész rajzain, festményein Magdikát többször megörökítette, két – alkotásjegyzékébe is felvett – ex librist tervezett számára. A KBK munkájába mindketten 1961-től kapcsolódtak, számos művésszel és gyűjtőtárral tartottak jó kapcsolatot.

Magdika a művészt szenvedéssel teli éveiben nagy odaadással és hozzáértéssel gondozta, és megpróbálta feltámasztani életkedvét. Férje 1993. április 18-án bekövetkezett halála nagyon megviselte, nehezen tudta feldolgozni, elfogadni a veszteséget, de hittel és szeretettel ápolta emlékét. Megtartva személyes holmijait, tárgyai és művei boldog emlékeket idéztek benne. Csak tablókra kasírozott, több kiállításon szerepelt anyagát ajándékozta mindvégig szeretett városának, Simontornyának.

Az elmúlt években megfáradt, memóriája megromlott. Hála hűséges segítőinek, gyermekeinek, utolsó éveit is otthon tölthette. Imponáló fegyvellemmel és akaraterevel vette fel a harcot az egyre fogyó testi erő okozta akadályokkal. Kilencvenegyedik születésnapján készülődve érte a végzetes stroke, mely után egy héttel – meggyőződése szerint – átlépett a menyeyi világba.

Kiss Sándor kertészmérnök, szegedi gyűjtő,
körünk régi tagja 2014 márciusában, 84 évesen elhunyt.

Nagy László Lázár Cegléden „Cziple lánc” kitüntetést kapott. Cegléd város képviselőtestülete 2014. februárban új városi kitüntetést alapított, melyet azok kaphatnak, akik Cegléd város hírnevét öregbítik. Ez a „Cziple lánc”, mely 600 mm hosszú és azon 100 mm átmérőjű érem van. Az érem egyik felén „Cegléd 650 éves város”, másik felén a kitüntetett neve és „1364-2014” felirat található. A város jubileumi ünnepsorozatán, 2014. május 8-án az ünnepi közgyűlés keretében adták át 5 személynek, köztük Nagy László Lázár grafikusművésznek, egyesületünk tagjának. Gratulálunk!

A Terézvárosi Televízió (Hatoscsatorna) Kultúrmozzsák c. kulturális műsorában 2014. március 5-én Vasné Tóth Kornélia, az Országos Széchényi Könyvtár tudományos munkatársa beszélt az ex libris műfajáról és történetéről számos, a könyvtár gyűjteményében szereplő ex libris bemutatásával. Az interjút készítette Bayer Ilona.

LAPSZEMLE

Graphia Boekmerk 2014, 43. füzet. Folytatódik azoknak a híres művészeknek a bemutatása, akik ex libriseket is alkotnak. Ezúttal Nagy-Britannia művészeit sorra véve: Beardsley, R. A. Bell, Crane stb. ex librisei szerepelnek, utóbbtól Dr. Czako Elemér ex librisét publikálják.

A száz esztendeje kitört első világháborúra háborús témájú lapokkal emlékeznek. Közöttük megtalálható Sassy Attila: Dr. Németh Erzsébet könyvjegye és Drahos István Gianni Mantero részére készített doberdói lapja.

Két tehetséges művésznő mezzotinta alkotásait ismerhetjük meg: a Brüsszelben élő francia M. Géray és az ausztrál C. Wilkinson sejtelmes portréit.

Megjelent öt szlovák művész oeuvre-listája (P. Augustovic, D. Kallay, I. Piacka, D. Polakvic, K. Stanclova).

Nordisk Exlibris Tidsskrift 2013/4. A vezércikk a jelenlegi ex libris-élet néhány jellegzetességét emeli ki: a sokoldalú nemzetközi kapcsolatokat, a modern nyomási eljárásokat, a színes nyomást. A folyóiratok is ma már színesben jelennek meg.

A Sint-Niklaasban rendezett kiállítás kapcsán (2013. október 27. – 2014. március 23.) sorra veszik az egyiptomi motívumú ex libriseket.

Exlibris Aboensis 2014/1, Nro 85. A finn lapban ezúttal is több magyar vonatkozást találunk. Kétoldalas riport foglalkozik az erdélyi fametsző hagyományokat folytató Britich Erzsébet művészetével. Alkotásai a magyar kultúrtörténet arcképcsarnokát képezik.

A szintén erdélyi Imets László *Fába vésett gondolat* című kötetét külön cikk ismerteti.

Az illusztrációk egy része a téli örömeiket mutatja be; az ex librisek között megtalálható Andruskó Károly egyik fametszete is.

Knižni Značka 2014/1. A tradíciónak megfelelően köszöntik a jubiláló művészeket, közöttük a hatvan esztendősen Josef Dudeket. Ismertetik a neves cseh grafikus-kvartett egyik tagjának, M. Floriannak a művészetét (a többiek: V. Cinybulk, J. Lukavsky, P. Simon).

Az Újvidék melletti Stremski Karlovci pályázatot hirdett szőlős, boros ex librisekre. A győztes japán művész lett. A kitüntetettek között ott van a szlovéniai Salamon Árpád is.

Mitteilungen der Österreichischen Exlibris-Gesellschaft 2014. március, 1. sz. A címlapon Csernobil, mint ex libris téma.

Külön tartalmas cikk szól a sokoldalú Simonffy Aladáról, aki I. Müteferreka, a török könyvnyomdászat úttörőjéről írt tanulmányt, s akinek ex librisét Szücs Pál készítette el.

A pettenbachi „Bartlhaus”-ban folytatódnak ebben az évben is az ex libris-kiállítások: áprilistól M. Birnholz gyógyszerész ex librisei, júniustól M. R. Baeyens ex librisei és szabadgrafikái, októbertől Coco – papagájok az ex libriseken.

A nemzetközi ex libris irodalom 60.000 tételt tartalmaz, elérhető: <http://bibi.kfstock.at>

A lap utolsó oldalain búcsú R. Pavlovec szlovén ex libris-gyűjtőtől, akinek egyik kedvenc alkotója Andruskó Károly volt.

SELCEXPRESS Schweizerischer Exlibris Club 2014. március, Nr. 95. A gyűjtők körében népszerű H. Vogelerről kimerítő írás olvasható. A worpswedei alkotótelep mestere kitűnő és jellegzetes Jugendstil-művek alkotója volt.

Az első világháború centenáriuma kapcsán háborús lapok ismertetésére kerül sor.

Dr. Lustig István életét ismerteti a lap, egyúttal megküzdve azzal a nehézséggel, hogy többféle, több helyről származó, olykor ellentmondó információt közöl a neves műgyűjtő életéről. Az illusztrációk között válogatás dr. Lustig István ex libriseiből.

Horváth Hilda

A magyar ex libris címmel a **Művészet és Barátai 2014/2.** száma némi rövidítéssel leköszölte „A magyar ex libris 100 éve. Gyűjtemények kiállítása” c. tárlaton Vasné Tóth Kornélia a H13 Diák- és Vállalkozásfejlesztési Központban elhangzott kiállításmegnyitó-szövegét, négy ex libris reprodukciójával. Ezzel a kiállításon szereplő kortárs ex libris gyűjtők és készítőik szélesebb publikum előtt is ismertté válhatnak.

Az **Agrárkönyvtári Hírvilág**, 2014/1. száma *A magyar ex libris 100 éve. Gyűjtemények kiállítása* kapcsán idéz Vasné Tóth Kornélia kiállításmegnyitó szövegéből, mely az Országos Mezőgazdasági Könyvtár Vármező Galériájában 2014 márciusában nyílt kiállításához kapcsolódott.

(http://www.omgk.hu/AH2014/1/AH2014_1.htm)

A **Kapu** c. folyóirat 2014/3. számában Aniszi Kálmán cikke olvasható a magyar exlibris 100 éve révén, Vármező Galériában rendezett hasonló című kiállítást ismertetve. Három oldalon keresztül részletes beszámoló ad.